

Dinozaury

ABELIZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur Abła
Okres występowania	Kreda, ok. 83,6 – 72,1 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	Do 9 m
Przeciętna waga	ok. 1,5 t
Obszar występowania	Argentyna
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Jego czaszka miała 85 cm długości. To jedyna odnaleziona skamieniałość tego dinozaura.

ABRIKTOZAUR

Nazwa rodzajowa	Zbudzony jaszczur
Okres występowania	Jura, ok. 201 – 190 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 1,2 m długości i 1 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 45 kg
Obszar występowania	Republika Południowej Afryki
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Budowa jego miednicy (jak u ptaków) umożliwiła szybkie poruszanie się i uciekanie przed drapieżnikami.

ALBERTOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur z Alberty
Okres występowania	Kreda, ok. 70 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 9 m
Przeciętna waga	ok. 1,5 t
Obszar występowania	Ameryka Północna
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Jego długa szczęka zawierała ponad 60 zakrzywionych do tyłu zębów.

ALŚAZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur z pustyni Alxa
Okres występowania	Kreda, ok. 99 – 93 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 4 m długości
Przeciętna waga	ok. 350 kg
Obszar występowania	Mongolia
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jego prosty i sztywny ogon miał prawdopodobnie chronić przed drapieżnikami.

DIPLODOK

Nazwa rodzajowa	Podwójna belka
Okres występowania	Późna jura, ok. 146 – 135 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	30 m długości
Przeciętna waga	6 – 20 t
Obszar występowania	Stany Zjednoczone
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jego zęby były małe i wąskie, znajdowały się głównie w przedniej części szczęki i wyglądały jak grzebień. Mógł więc żuć jedynie miękkie, delikatne rośliny.

ELASMOZAUR

Nazwa rodzajowa	Cienkopłytowy jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 80,5 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	12 m
Przeciętna waga	3 t
Obszar występowania	Stany Zjednoczone, Rosja, Japonia
Dieta	Rybożerne
Charakterystyka	Miał 76 kręgow sztywnych, jego szyja stanowiła ponad połowę jego ciała.

GALLIMIM

Nazwa rodzajowa	Nasładowujący kurę
Okres występowania	Kreda, ok. 68 – 65 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 4 m długości
Przeciętna waga	ok. 400 kg
Obszar występowania	Mongolia
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Zwany także Struś Dinozaur, wyglądał jak ptak z małą głową i wielkimi oczami. Przemieszczał się prawdopodobnie, robiąc długie kroki.

GORGOZAUR

Nazwa rodzajowa	Agresywny jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 76 – 75 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	9 m długości
Przeciętna waga	ok. 2,4 t
Obszar występowania	Ameryka Północna
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Jego przednie łapy były bardzo małe i miały tylko dwa palce.

AMUROZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur z Amur
Okres występowania	Kreda, ok. 70 – 65 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 7 m długości i 2,5 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 3 t
Obszar występowania	Wschód Rosji
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jego kości znaleziono po raz pierwszy w pobliżu rzeki Amur w Rosji, stąd jego nazwa.

ANYKLOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur pancerny
Okres występowania	Kreda, ok. 68 – 65 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	6 – 9 m długości
Przeciętna waga	ok. 4 t
Obszar występowania	Ameryka Północna
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Czworonóg z charakterystycznym ogonem w kształcie maczugi.

BAJADAZAUR

Nazwa rodzajowa	Pochylony jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 140 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	12 m długości
Przeciętna waga	Brak danych
Obszar występowania	Argentyna
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jego długie na 60 cm kolce przy kręgow ogoni były skierowane do przodu i chroniły przed drapieżnikami.

BRACHIOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur ramienny
Okres występowania	Jura, ok. 161 – 145 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 25 m długości i 39,4 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 40 t
Obszar występowania	Ameryka Północna, Europa, Afryka
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Mógł połknąć niemal 1500 kg pożywienia dziennie. Jego przednie łapy były dłuższe niż tyłne, stąd też jego nazwa.

HIPSYLOFODON

Nazwa rodzajowa	Wysoki zeberkowany ząb
Okres występowania	Kreda, ok. 125 – 119 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	1,5 – 2 m długości
Przeciętna waga	ok. 25 kg
Obszar występowania	Europa
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Miał rozciągliwe policzki, co umożliwiło mu przechowywanie jedzenia w pysku podczas przeżuwania.

HYDROTEROZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur potwór morski
Okres występowania	Kreda, ok. 72 – 66 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	7,75 m
Przeciętna waga	Brak danych
Obszar występowania	Wybrzeże Kalifornii
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Miał małą, jedynie 33-centymetrową głowę.

IGUANODON

Nazwa rodzajowa	Ząb iguany
Okres występowania	Od jury do kredy, ok. 155,7 – 93,5 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	5 m wysokości i 10 m długości
Przeciętna waga	4 t
Obszar występowania	Europa, Azja, Afryka, Ameryka
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Miał charakterystyczny ostrzy, podobny do sztylpu kciuk, którego używał do samoobrony.

KARCHARODONTOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur o zębach rekina
Okres występowania	Kreda, ok. 112 – 93,5 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	8 – 14 m długości
Przeciętna waga	8 t
Obszar występowania	Północna Afryka
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Pod względem rozmiaru i siły mógłby konkurować z tyranozauzem. Jego czaszka mierzyła niemal 1,5 m.

BRACHYODOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur krótkostopy
Okres występowania	Kreda, ok. 80 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	Brak danych
Przeciętna waga	Brak danych
Obszar występowania	Indie
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jedyna odnaleziona część szkieletu tego dinozaura to pojedyncza kość przedniej łapy, stąd też nie wiadomo dokładnie, jak wyglądał. Należy do tzw. gatunków hipotetycznych.

CERATOZAUR

Nazwa rodzajowa	Rogaty jaszczur
Okres występowania	Jura, ok. 156 – 145 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	3 m wysokości i ok. 6 m długości
Przeciętna waga	ok. 1 t
Obszar występowania	Tanzania, Portugalia, Stany Zjednoczone
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Rozpoznawalny ze względu na mały róg na pysku, umiejscowiony tuż za nozdrzami.

CHASMOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur ze szczelinami
Okres występowania	Kreda, ok. 76 – 70 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	5 m długości i 2 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 2 t
Obszar występowania	Stany Zjednoczone (Texas), Kanada (Alberta)
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jego kryza mogła osiągać nawet 2 m długości.

DASPLETOZAUR

Nazwa rodzajowa	Straszny jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 77 – 74 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	9 m
Przeciętna waga	ok. 3 t
Obszar występowania	Ameryka Północna
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Miał kilkanaście dużych, ostrych zębów.

KARNOTAUR

Nazwa rodzajowa	Mięsożerny byk
Okres występowania	Kreda, ok. 70 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	7,5 – 9 m długości
Przeciętna waga	ok. 1,6 t
Obszar występowania	Argentyna, Chile
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Jego wyjątkowe rogi służyły prawdopodobnie do paradowania i walk wewnątrzgatunkowych.

KOMPSOGNAT

Nazwa rodzajowa	Delikatna szczeka
Okres występowania	Późna jura, ok. 155 – 150 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	1 m
Przeciętna waga	ok. 2,5 kg
Obszar występowania	Niemcy, Francja
Dieta	Mięsożerne, insektożerne
Charakterystyka	Jeden z najmniejszych dinozaurów, miał wielkość kurczaka i był prawdopodobnie jednym z najszybszych dwunogów, jaki kiedykolwiek istniał. Szacuje się, że biegł z prędkością 65 km/h.

KRONOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur Kronosa
Okres występowania	Kreda, 125 – 100,5 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	13 m
Przeciętna waga	10 t
Obszar występowania	Australia
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Jego czaszka była płaska, stanowiła kontynuację grzbietu i miała 3 m długości.

LAMBEOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur Lambego
Okres występowania	ok. 76 – 75 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	15 m długości i 5 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 2 do 3 t
Obszar występowania	Ameryka Północna
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Grzebień na jego czaszce pełnił funkcję społeczną, komunikacyjną, a nawet służył do wizualnego rozróżnienia.

LIELYNAZAURA

MIKORAPTOR

MOZAZAUR

MUTABURAZAUR

PTERODAKTYL

RAHONAWIS

SARAKOZUCH

SPINOZAUR

Nazwa rodzajowa	Jaszczur Leaellyn
Okres występowania	Kreda, ok. 115 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 3 m długości
Przeciętna waga	ok. 10 kg
Obszar występowania	Australia
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jeden z niewielu poznanych dinozaurów, które zamieszkiwały regiony polarne. Jego duże oczy pozwalały mu dobrze widzieć w ciemności podczas długich zim.

Nazwa rodzajowa	Mały rabuś
Okres występowania	Kreda, ok. 125 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	40 – 80 cm długości
Przeciętna waga	ok. 1 kg
Obszar występowania	Chiny
Dieta	Insektożerne
Charakterystyka	Miał zęby, bardzo wąski ogon i 4 skrzydła, które były właściwie opierzonymi łapami.

Nazwa rodzajowa	Jaszczur znad Mozy
Okres występowania	Kreda, 70 – 65 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	15 m
Przeciętna waga	500 kg
Obszar występowania	Północny Atlantyk
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Miał duże oczy, ale bardzo słaby wzrok. Prawdopodobnie polował na żółwie i ryby na powierzchni oceanu.

Nazwa rodzajowa	Jaszczur z Muffaburra
Okres występowania	Kreda, ok. 107 – 98 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 10 m długości i 16,4 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 2 t
Obszar występowania	Australia
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Miał specyficzny kształt kości garbu na pysku. Według naukowców służył on do komunikowania się i popisywania przed samicami.

Nazwa rodzajowa	Skrzydłopalcy jaszczur
Okres występowania	Jura, 150 – 140 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	Rozpiętość skrzydeł 75 cm
Przeciętna waga	2 kg
Obszar występowania	Europa i Afryka (Tanzania)
Dieta	Mięsożerne, rybożerne
Charakterystyka	Według paleontologów nie osiągał prędkości wyższej niż 20 km/h.

Nazwa rodzajowa	Ptasia groźba z chmur
Okres występowania	Kreda, ok. 70 – 66 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 70 cm długości i 30 cm wysokości
Przeciętna waga	ok. 500 g
Obszar występowania	Madagaskar
Dieta	Wszystkożerne
Charakterystyka	Szybki i zwinny mógł polować na małe ofiary, używając swojego zakrzywionego pazura, znajdującego się na łapie.

Nazwa rodzajowa	Gruby krokodyl
Okres występowania	Kreda, ok. 110 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 12 m
Przeciętna waga	ok. 8 t
Obszar występowania	Niger
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Miał bardzo długie, ponad 30-centymetrowe łuski, które chroniły jego ogon, grzbień i szyję.

Nazwa rodzajowa	Kolczasty jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 108 – 95 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 18 m
Przeciętna waga	ok. 8 t
Obszar występowania	Egipt, Maroko
Dieta	Mięsożerne, rybożerne
Charakterystyka	Naukowcy postawili kilka hipotez, dotyczących funkcji żagla na jego grzbiecie. Mógł służyć do regulacji temperatury ciała, odstraszania przeciwników lub przyciągania samic.

NYKTOZAUR

PACHYCEFALOZAUR

PARALITYTAN

PARAZAUROLOF

STEGOZAUR

STYRAKOZAUR

SUCHOMIM

TRICERATOPS

Nazwa rodzajowa	Nocny jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 75 – 65 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	Rozpiętość skrzydeł 4 m
Przeciętna waga	Brak danych
Obszar występowania	Amerika Północna
Dieta	Rybożerne
Charakterystyka	Jego grzbień mógł mieć nawet 42 cm wysokości i 32 cm długości.

Nazwa rodzajowa	Grubogłowy jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 71 – 66 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	5 m długości, 1,5 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 500 kg
Obszar występowania	Amerika Północna
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Potrącił biegąc z prędkością 35 km/h. Korony z rogów używał do walki, uderzając nią na boki oraz w górę i w dół.

Nazwa rodzajowa	Nadmorski gigant
Okres występowania	Kreda, ok. 96 – 92 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 27 m długości i 9 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 60 t
Obszar występowania	Egipt
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	To drugi co do wielkości, znany dinozaur. Często żył w stadach, liczących po kilkanaście osobników.

Nazwa rodzajowa	Prawie jaszczur kaczodzioby
Okres występowania	Kreda, ok. 76 – 73 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	10 m długości, 6 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 2 t
Obszar występowania	Amerika Północna
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Kość jego rozbudowanego grzbiecia mogła osiągać nawet 1,8 m długości.

Nazwa rodzajowa	Zaduszony jaszczur
Okres występowania	Jura, ok. 156 – 140 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	4 m wysokości i ok. 9 m długości
Przeciętna waga	3 t
Obszar występowania	Stany Zjednoczone, Portugalia
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Ten dinozaur jest łatwo rozpoznawalny dzięki dużym płytom kostnym na grzbiecie, które służyły do regulowania temperatury ciała, i ogonowi o kształcie kolczastej maczugi.

Nazwa rodzajowa	Jaszczur z harpunem
Okres występowania	Kreda, ok. 83 – 72 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	5,5 m długości
Przeciętna waga	ok. 3 t
Obszar występowania	Amerika Północna, Kanada
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Miał na kryzysie sześć długich rogów, jeden mniejszy róg przy każdym oku i ok. 60-centymetrowy róg nosowy.

Nazwa rodzajowa	Nasładowy krokodyla
Okres występowania	Kreda, ok. 121 – 113 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	5 m
Przeciętna waga	ok. 6 t
Obszar występowania	Północna Afryka, Egipt, Maroko, Niger
Dieta	Rybożerne, mięsożerne
Charakterystyka	Jego czaszka była łudząco podobna do czaszki krokodyla.

Nazwa rodzajowa	Trójrogi oblicze
Okres występowania	Kreda, ok. 68 – 65 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	7 – 9 m długości i 3 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 6 do 7 t
Obszar występowania	Amerika Północna
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Żył w stadach, a czasami nawet z innymi gatunkami dinozaurów. Był jednym z ostatnich dinozaurów na ziemi, żył tuż przed ich wyginieciem.

POLAKANT

PROTCERATOPS

PSITAKOZAUR

PTERANODON

TROODON

TYRANOZAUR REX (T.REX)

TYTANOZAUR

URANOZAUR

Nazwa rodzajowa	Wiele kółców
Okres występowania	Kreda, ok. 132 – 112 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 4 m
Przeciętna waga	2 t
Obszar występowania	Europa
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jego grzbiet był pokryty płytkami kostnymi, z których część pełniła rolę kółców.

Nazwa rodzajowa	Pierwsze rogate oblicze
Okres występowania	Kreda, ok. 83 – 73 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 2 m długości
Przeciętna waga	ok. 180 kg
Obszar występowania	Mongolia, Chiny
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Jego potężny dziób pomagał mu walczyć z drapieżnikami, chronić jaj oraz młode.

Nazwa rodzajowa	Papuzi jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 130 – 100 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 2 m długości
Przeciętna waga	ok. 25 kg
Obszar występowania	Rosja, Mongolia, Chiny i Tajlandia
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Miał bardzo mocny dziób i włosy (lub pióra) na ogonie i dolnej części grzbietu.

Nazwa rodzajowa	Skrzydła bez zębów
Okres występowania	Kreda, ok. 70 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	7,5 m
Przeciętna waga	15 kg
Obszar występowania	Europa, Stany Zjednoczone
Dieta	Rybożerne
Charakterystyka	Pteranodon był pozbawiony zębów.

Nazwa rodzajowa	Raniący ząb
Okres występowania	Kreda, ok. 77 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	3 m długości
Przeciętna waga	50 kg
Obszar występowania	Stany Zjednoczone (Montana, Wyoming i prawdopodobnie Alaska), Kanada (Alberta)
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Bardzo inteligentny dinozaur. Jego trzy sierpowate pazury pozwalały mu chwycić ofiarę. Jego wysoko rozwinięte oczy czyniły z niego doskonalego łowcę w dzień i w nocy.

Nazwa rodzajowa	Królewski tytaniczny jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 70 – 65 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	13 m długości, 4 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 8 t
Obszar występowania	Amerika Północna
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Jedno z największych zwierząt lądowych na planecie. Jego szczeka była nieprzeciętnie masowna, a zęby górnej szczęki większe od innych. Największy znaleziony okaz miał 30 cm długości.

Nazwa rodzajowa	Tytaniczny jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 81 – 65 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 10 długości i 4 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 13 t
Obszar występowania	Indie, Argentyna, Europa
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Miał szerokie stopy i krapie nogi. Jego grzbień był pokryty płytkami kostnymi.

Nazwa rodzajowa	Odważny jaszczur
Okres występowania	Kreda, ok. 110 – 97 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	7 m długości
Przeciętna waga	ok. 2 t
Obszar występowania	Afryka
Dieta	Roślinożerne
Charakterystyka	Według naukowców żagiel na jego grzbiecie był używany do regulacji temperatury ciała w gorącym suchym klimacie.

WARIRAPTOR

WELOCIRAPTOR

Nazwa rodzajowa	Rabuś z Var
Okres występowania	Kreda, ok. 77 – – 69 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	1,3 m wysokości i 3 m długości
Przeciętna waga	ok. 50 kg
Obszar występowania	Francja
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Według badaczy miał pióra podobne do tych, jakie mają obecne ptaki, ale nie pozwalały mu one latać.

Nazwa rodzajowa	Szybki rabuś
Okres występowania	Kreda, ok. 80 – – 70 mln lat temu
Przeciętny rozmiar	ok. 2 m długości i 1,5 m wysokości
Przeciętna waga	ok. 20 kg
Obszar występowania	Mongolia
Dieta	Mięsożerne
Charakterystyka	Jego tylne kończyny były wyposażone w zagięty pazur, który mógł wyprostować niemal pionowo, by dźgnąć nim ofiarę. Zgodnie z ostatnimi odkryciami był pokryty piórami.

TRIAS

JURA

KREDA

HOLOCEN

-252,2 / -201,3

Miliony lat temu

-201,3 / -145

-145 / -66,0

Obecnie

Wylionione masy lądowe

Istniejące kontynenty

 JanodPolska

 @janodpolska

 Janod Polska

www.janod.pl